

Secretari Kofi, general Annan

Hi ha moments estranys com aquest, moments dels quals porriure el mateix Kofi Annan quan les coses van bé. Però també hi ha moments delicats, i en determinades situacions aquests moments poden ser molt durs.

Són les 20.30 h d'un dimecres a Ouagadougou, la capital de Burkina Faso. Kofi Annan, de seixanta-sis anys, s'acosta al micròfon per adreçar-se a 300 persones. És al jardí del palau presidencial envoltat de columnes i palmeres. El focus que té darrere projecta una llum que envolta els seus cabells grisos com si fos una aurèola. El discurs és important, ha fet un viatge de nou hores per fer aquest discurs. Però ara el micròfon no funciona, la gent no el sent.

Aquest matí, a les 7 h, quan encara era a Sharm al-Sheik, a la península del Sinaí, havia decidit cancel·lar la visita a Burkina Faso. "Assumptes a Nova York", deia al seu equip, havia de tornar a casa. No sabien què passava, algú deia en veu baixa que devia haver-hi notícies de Kojo, el fill de Kofi, segurament males notícies. Però el seu equip va aconsellar Kofi Annan que si volia esborrar de la llista la visita oficial i la conferència d'estats francòfons com a mínim havia d'assistir al banquet. Si no, a més dels Estats Units, també tindrà Burkina Faso en contra seu.

Per això Annan va viatjar a l'Àfrica. Es va aturar al Sudan (on l'exèrcit el va obligar a fer escala) i al Txad (on el seu pilot havia d'omplir el dipòsit) també trepitja la catifa vermella, pren el te amb uns quants ministres i torna a agafar l'avió. Per a aquest banquet ha fet nou hores de viatge amb un Boeing 727

blanc i força vell que porta escrit "United Nations", i ara ha de parlar.

Annan no parla francès especialment bé. Està afònic. Ningú no s'atreveix a parar-lo per reparar el micròfon. Se sent alguna cosa, com ara: "...suis ... heureux ... très ... d'être...". Kofi Annan parla fins al final, després s'asseu i la gent aplaudeix. Kofi Annan seu al costat del president i no tenen res a dir-se. Mengen i callen. El poble observa dues figures mentre mengen i callen.

"Pot ser frustrant, es pot perdre la paciència", deia Annan avui a la tarda a l'avió. Estava assegut cap endavant, a la dreta, al costat de la finestra, i duia una jaqueta de punt vermella. Parlava d'aquest cansament, deia que en un càrrec com el seu cal mantenir un equilibri i que això cada vegada és més difícil, que és un càrrec que no pot deixar enrere i que mai no oblidarà. A Suïssa va pujar a unes muntanyes en què el mòbil no tenia cobertura, però d'això ja fa temps.

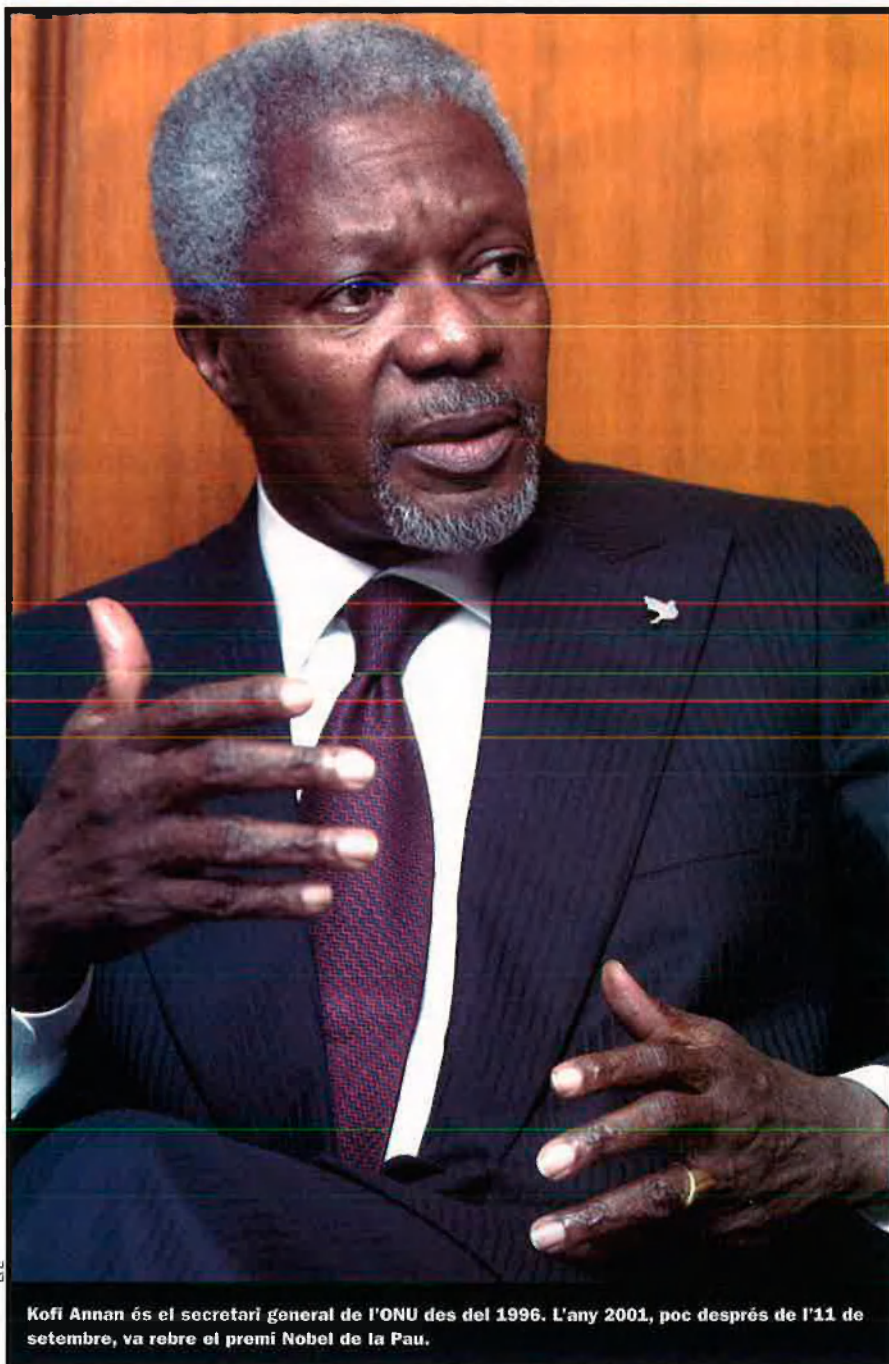
Annan parla molt tranquil·lament, molt suaument. Les seves frases sonen com cançons sense baixos. Un dictàfon enregistraria el so dels motors, però no les seves paraules.

Com reacciona davant del cansament? "Cal tirar endavant, buscar nous camins. Cal buscar connexions amb els que tenen mitjans per aconseguir objectius", diu.

Però ara no té moments com aquests, són temps durs per a Kofi Annan. El secretari general de l'ONU, impulsat al càrrec pels Estats Units, és ara la víctima i el nou enemic principal de la dreta d'aquest país.

Són temps difícils perquè en aquesta lluita es pot resistir, però no guanyar.

Ha de defensar els drets humans, posar pau i no deixar que les potències s'excedeixin. El secretari general de les Nacions Unides lluita dels del 1996 en diversos fronts. Una lluita solitària: Kofi Annan (Kumasi, Ghana, 1938), tenaç però discret, és el nou enemic de la dreta dels Estats Units.

Kofi Annan és el secretari general de l'ONU des del 1996. L'any 2001, poc després de l'11 de setembre, va rebre el premi Nobel de la Pau.

Perquè l'ONU no és rival per als professionals de la propaganda nord-americana. Perquè amb tots els seus afers deixa molts flancs al descobert. Perquè l'ONU no és res sense els Estats Units. I perquè Kofi Annan té el seu càrrec i la seva moral, també la seva paraula, però no té un exèrcit, ni tan sols vot al Consell de Seguretat, no té res.

El punt fort d'Annan és la serenitat. Defensa la idea d'una comunitat mundial en pau, i creu en aquesta idea, els

seus adversaris no en tenen cap dubte. Manté sempre el seu estil, mai no s'enfada ni fa soroll, ni ofèn ni s'ofèn, ni aixeca ni abaixa la veu, i se sap quan ha fet una broma perquè ha dit "bromes a part". Sempre recte, mirant cap a endavant.

No és estrany que la dreta nord-americana, acostumada al texà sorollós, el consideri feble. Només cal veure la insígnia que porta cadascú: George W. Bush porta una bandera americana a la

solapa, i Kofi Annan, un colom de la pau.

Aquesta tarda, a l'avió, Annan ha pronunciat una vegada la paraula "campanya", però després ha dit: "No estem preparats per a aquests enfrontaments. M'estimo més anar en compte amb les meves paraules perquè no vull que hi hagi cap escalada." Ha inclinat el cap i s'ha posat a observar les paraules apuntades a la llibreta.

Aquesta ha estat la posició de descans durant el viatge: el secretari general és sota el foc perquè ha passat massa temps defensant gent que ha comès massa errors. Els seus enemics volen debilitar-lo i ha arribat el moment.

Annan volia anar a l'Àfrica perquè vol ajudar el seu continent a aconseguir la pau. Va volar amb Air France des de Nova York fins a París, on l'esperava el vell 727 blanc, i després a Nairobi, perquè el seu viatge comença a Nairobi.

A Kenya passa uns bons dies. Hi ha vingut tot el Consell de Seguretat per a parlar de les guerres civils al Sudan, també hi són els rebels i el govern.

Klaus Topfer, el delegat de l'ONU a Kenya, ha cedit el seu despatx a Annan, on s'ha preparat i ara es troba al centre de la sala de conferències. Kofi Annan porta sempre vestits foscos. Té la seva carpeta blava davant, l'estilogràfica a la butxaca interior i abans de parlar es frega el nas. Han escrit els discursos a Nova York i ell els ha corregit lleugerament.

En els discursos sempre parla d'"urgència", "responsabilitat" i de la "comunitat internacional", el secretari general està "preocupat", "indignat", "decebut"... Les paraules es gasten, perquè el món no va bé i el 2004 més aviat ha empitjorat força.

Kofi Annan és la consciència del món i ha de veure els avenços.

El conflicte entre nord i sud al Sudan és el tema del dia. Les parts prometen la pau. "La pau també tindrà repercussió en el conflicte de Darfur", diu Annan. Després surt fora. Preguntes? Secretari general, per què tot això dura tant? "Perquè la pau no es pot portar, la pau l'ha de voler tothom", explica Annan. Llavors arriba un avenç: Rússia ha ratificat el protocol de Kyoto. Annan demana a

l'ambaixador que doni les gràcies a Vladímir Putin de part seva.

Les càmares del món l'enfoquen, però ara Annan empeny cap endavant Klaus Töpfer, que seria una mena de ministre de Medi Ambient de l'ONU i el deixa parlar. Töpfer n'està sorprès, Töpfer n'està orgullós. Quin cap de govern, quin ministre d'Exteriors, quin superior donaria protagonisme als subordinats?

Per això el seu d'equip el venera. Esciner, el fotògraf etiop de l'ONU, diu que a les seves fotos es pot veure el cansament d'Annan. "L'hem de protegir", diu. Joe, el guardaespalles nord-americà, diu que, per ell, "aturaria una bala sense dubtar-ho", perquè aquest cap és el primer que per Nadal ha convidat els guardaespalles i les seves famílies a casa seva. "I sempre diu 'si us plau' i 'gràcies'".

De nou, el seu equip desmunta el centre d'operacions, recullen els telèfons mòbils i el comboi es dirigeix a l'aeroport. Annan viatja amb un petit equip, sense premsa, només poden pujar a bord un secretari i un reporter. L'avió va al sud-oest, a Tanzània.

A l'hotel Golden Tulip de Dar es Salaam hi ha una carpa al banc d'esculls de l'oceà Índic. A la carpa se celebra la Conferència Internacional de la Regió dels Grans Llacs, una espècie de cimera africana. Els senyors de l'estrada semblen fantasmals: Robert Mugabe de Zimbabue, Paul Kagame de Ruanda, Omar al-Bashir del Sudan.

Però Kofi Annan és un diplomàtic i la diplomàcia és un xou. Annan seu al costat de Mugabe i somriu.

S'ha negociat la declaració abans de començar la conferència, ja se n'han establert els resultats. A la cuina mundial de Kofi tot està cuinat, però quan se serveix el poble ho ha de veure, aquest és l'objectiu de les conferències. No ho fa a l'americana, no es tracta d'una demostració de força ni de coacció. L'ONU avança lentament, però que els líders africans parlin, que signin el paper de debò i que hi hagi una obligació de democràcia ja és tot un triomf. "Això no és el final, ni tan sols el començament del final, és el començament del començament", diu Annan.

Fa el que pot, i després convida el seu equip a menjar a la seva suite. Els seus

ajudants deixen lliures els llocs del seu costat i el de davant seu. Tots beuen un got de vi blanc amb el pollastre i cafè amb el pastís de cirera. Diu: "Gràcies, heu fet possible l'acord", després se sent ple i se'n va a la seva habitació.

El món d'Annan és el globus terraquí, però també una bombolla amb normes i formes, xifres i codis. Annan desitja que la seva delegació tingui sempre un membre menys que el seu interlocutor per no fer-lo quedar malament. La gent de la bombolla s'ocupa d'aquestes coses.

"Annan vol que el Consell de Seguretat tingui 24 membres, vol que sigui representatiu i que respecti l'hemisferi sud. "El món ha canviat, l'ONU ha de canviar", afirma

La bombolla viatja amb ell. Avió, limusina, suite, habitació del darrere i sala de conferències: Kofi Annan no veu més del seu món. Els carrers estan tancats pel seu comboi i els dies estan organitzats en segments de cinc minuts.

La divisa del món de Kofi és el temps.

Quant temps pot parlar el secretari general? Quant temps dura la conferència bilateral? Quan té temps Collin Powell? On espera Joschka Fischer? Qui té tants minuts amb qui? És una divisa sempre a la baixa, però el seu equip fa el que pot.

Sempre és així: la seva gent és àgil, jove i pàl·lida; dormen dues o tres hores cada nit; es reuneixen a les 5 h del matí al centre d'operacions, normalment una habitació d'hotel amb ordinadors, foto-

copiadors, cafè i galetes, i preparen les tres carpetes de premsa diàries d'abans i després de les conferències, l'ordre del dia i les declaracions. El cap de l'equip porta tot això imprès a la suite del seu cap. A l'ONU tot funciona per escrit, hi ha una nota per a tot.

Perquè aquí es defineix el poder: qui escriu informes a qui?, qui rep informes de qui?, els qui poden escriure a Annan ho han aconseguit: són al més alt. El cap escriu els seus apunts amb una lletra ondulada: al marge escriu "agreed" o "no".

A casa seva, a Nova York, unes cent persones tenen accés al món de Kofi. En aquest viatge n'hi ha dotze, a cada parada s'hi uneixen tres o quatre especialistes que, segons el tema, substitueixen els de la parada anterior. Hi ha dos cercles. L'extern, format pels qui escriuen els discursos, i els del departament de premsa a l'Iraq, al Congo o a Burundi. El cercle intern és format per quatre o cinc figures importants del seu gabinet, gent que des de fa dècades són al seu costat, com el seu portaveu Fred Eckhard, el seu delegat, Shashi Tharoor, i la seva cap de gabinet, Elisabeth Lindenmayer, que sempre és darrere seu.

Per al cercle extern, el secretari general es diu normalment "SG" (pronunciat "es gi"), de vegades també "ell" i, ja cap a la nit, en un to entre tendre i irònic "himself".

Per al cercle intern, Annan es sempre "Kofi".

La proximitat a Annan és important en el món de Kofi, però ningú del seu equip afirma conèixer realment l'SG. "No se'l pot llegir", diu un, això podria ser perquè, a Annan, no li agraden les especialitats dels diplomàtics: evita els bars, menja de pressa i vol marxar així que el plat és buit. Riu amb els jocs de paraules, però no amb les xafarderies. Té vida privada? Li interessen l'art i la literatura, però no gaire. El seu llibre preferit és *All the pretty horses*, de Cormack McCarthy, que no és gruixut ni pesant. L'SG llegeix informes.

Dirigeix "a l'africana", diu Elisabeth Lindenmayer: "Ens pregunta què opinem, escolta, calla i pensa, i després expressa decisions clares." Els qui el critiquen diuen que a l'ONU es debat massa poc. A Nova York, la majoria estava en

contra d'enviar gent de l'ONU a l'Iraq, però no hi va haver cap debat: Annan hi estava a favor.

Els seus partidaris el consideren savi, un home d'instints. Una tarda de divendres plovia a Nova York i era hora punta. No hi havia cap xofer i era impossible trobar un taxi, però l'SG havia d'anar de seguida a una conferència sobre Kosovo que se celebrava a Europa ("secretari general, anem molt justos"). Es va quedar a la vorada de la Primera Avinguda. "Hi ha fases en què es pot actuar, i fases en què les coses simplement passen", diu Kofi Annan. Casualment, per allà passava el cotxe d'un ambaixador. El xofer s'hi va aturar i va portar Annan a l'aeroport.

Encara li queden dos anys, llavors acabarà el seu segon i últim període en el càrrec. Ha aconseguit els canvis que podia aconseguir. Ha reduït tot l'aparell i ara en vol una autèntica reforma. Annan vol que el Consell de Seguretat passi a tenir 24 membres, vol que sigui representatiu i que respecti l'hemisferi sud de la Terra. Annan vol ajudar Alemanya, però també els africans i els asiàtics. I vol que els braços d'aquest monstre anomenat ONU es moguin amb rapidesa i eficàcia. "El món ha canviat, l'ONU ha de canviar", afirma, i tots li donen la raó.

La modernització de l'ONU ha de ser l'obra de la seva vida, el llegat de Kofi Annan.

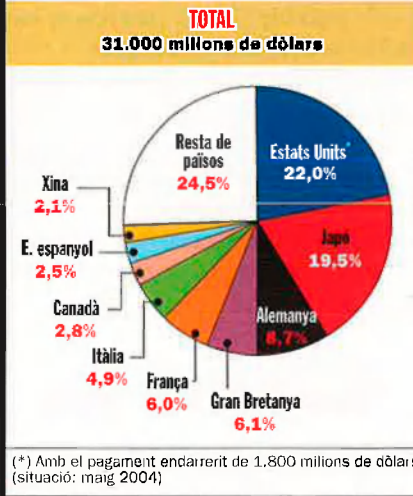
Però per aconseguir-ho ha de ser fort. Annan treballa per a 191 estats i, segons la Carta de les Nacions Unides, ha d'informar el Consell de Seguretat dels conflictes que amenacin la pau mundial. Per això està sempre entre les parts, perquè sempre ha de buscar aliances. Per a la seva reforma li calen dos terços del ple i el Consell de Seguretat. No pot haver-hi veto, però els Estats Units renunciaran al poder voluntàriament?

El seu equip el considera "el millor secretari general que hi ha hagut", no un visionari, sinó un home pràctic que sap convèncer hàbilment. Però Kofi Annan ja no és fort. Hi ha escàndols sexuals a les tropes de pau, hi ha mala gestió i potser hi ha corrupció.

L'ONU presenta diversos projectes als americans, i el millor és Petrol per Aliments, el programa que permetia a l'Iraq

ELS PRINCIPALS CONTRIBUENTS DE L'ONU

Contribucions al pressupost de 2004 a 2006 en milions de dòlars

l'exportació de petroli a canvi de menjar durant els anys de l'embargament, perquè Saddam Hussein va desviar gairebé 10.000 milions de dòlars en diner negre, i perquè ha posat una gran quantitat de gent de l'ONU a diverses llistes de possibles corruptes. Basant-se en les dades, el desastre també pot afectar Kojo Annan.

Kojo Annan, un fill famós, amb el cap pelat i ulleres de sol, té despatxos a Miami, Lagos i Londres, i fins a començament del 2004 rebia 2.500 dòlars de l'empresa suïssa Cotecna. El pare diu que no ho sabia, que està "decebut", ja que Cotecna havia de supervisar el programa Petrol per Aliments. Els ajudants del pare diuen que Kofi ha preguntat a Kojo diverses vegades si ha rebut diners de Cotecna i durant quant de temps i Kojo s'ha limitat a remugar i a mentir. El noi ja és gran i el pare algun dia no hi serà. Així és la vida. Què hi farem?

Si ens basem en les dades, el cas Kojo encara dura perquè fins ara l'únic que és clar és que Kojo treballava a l'Àfrica per a Cotecna. No hi ha res que indiqui que hi hagi connexions amb l'Iraq o influències paternes en l'adjudicació de la comanda. Annan ha de témer més aviat el xipriota Benon S. Sevan, el director executiu de Petrol per Aliments, que va obtenir subministraments privats de petroli, i n'hi ha papers. El cas Sevan és un desastre per a l'ONU.

Però ara es parla d'Annan, i un fill com Kojo és el que somniaven els pitjors enemics del pare.

La campanya contra Annan funciona tan bé que grups com Move America Forward defineixen l'ONU com "un port segur per a les organitzacions terroristes"; la tapadora de Kofi per al blanqueig de diners, escriu el *New York Post*; i el columnista conservador William Safire paria de *Kofigate*.

És la venjança. Igual que durant la campanya tractaven John Kerry de liberal impertinent, ara han caracteritzat Annan com a adversari dels Estats Units i com a cap de l'empresa corrupta ONU, que saboteja la guerra contra el terrorisme.

Ara, a l'avió d'Annan, hi ha un paper, el protocol de les conferències de Washington. Diu: "Bush té un control complet sobre la política exterior", "no veig ningú del nou govern que desitgi que les Nacions Unides tinguin un paper destacat". Amb l'ACNUR, l'organització per als refugiats, el govern vol col·laborar en el futur, però ja no ho vol fer amb l'ONU com a força política en un món sense guerra freda, un món, doncs, que es pot organitzar. Són les cites d'un expert.

Annan no ho podria dir mai, però ho sap: l'Àfrica voldria un general, George W. Bush vol un secretari.

I, és clar, tot té a veure amb l'Iraq. Bush va començar la guerra sense l'ONU i va dir que l'ONU corria perill de ser "irrellevant". Kofi Annan va avisar sobre la guerra, i quan la BBC li va preguntar si la guerra seria il·legal, va respondre que la guerra no es faria segons les resolucions. Llavors, era il·legal? No complia les resolucions. És il·legal, doncs? "Sí, il·legal segons..." Així va continuar la famosa entrevista, i el que va quedar va ser la paraula "il·legal". "Irrellevant" contra "il·legal", aquestes van ser les ofenses, aquest va ser l'inici.

En el seu viatge, el secretari general ha d'anar a Sharm al-Sheik, a l'Egipte, a la conferència sobre l'Iraq que se celebra a l'hotel Jolie Ville. Allà té breus trobades "bilaterals" amb Joschka Fischer i Collin Powell, on parla sobre Palestina i l'Iraq. Com que la declaració que diu que les eleccions tindran lloc puntual-

Tant Condoleezza Rice, actual responsable d'exteriors de l'administració nord-americana, com el president Bush, han criticat obertament Annan, a qui acusen de ser incapaç d'aturar la corrupció en l'ONU i de ser un obstacle per a la seva política antiterrorista.

ment el 30 de gener ja està preparada, ningú no escolta els discursos. Annan diu el que n'ha de sortir: "Un Iraq estable, un Iraq en pau, un Iraq democràtic: un nou Iraq." Les seves mans apunten al nas, a l'esquerra porta un braçalet i a la dreta el rellotge.

Kofi Annan es defineix com "un home senzill", que és el que, als homes complexos, els agrada dir d'ells mateixos. Va néixer el 1938, a la colònia britànica de Costa d'Or. El seu pare era el cap de la tribu dels Fanti. El 1957, Kwame Nkrumah declarà la independència, va ser el naixement de Ghana. Annan encara anava a l'escola, però eren temps de política "en què vaig aprendre que sempre es pot canviar alguna cosa", explica.

Va anar a la universitat i va aconseguir una beca per als Estats Units, al Macalester College de Saint Paul. Va recórrer el país de vacances amb quatre amics i una furgoneta, on van escriure "ambaixadors de l'amistat".

Contínuament, sobretot quan fa fred, pensa si hauria de tornar a l'Àfrica. Hi ha anat algunes vegades, però mai no passa gaire temps a Ghana. Una vida infeliç? L'ONU personificada? El 1962 va entrar a treballar com a funcionari de l'administració mentre continuava amb la seva formació, fins a graduar-se en gestió empresarial al Massachusetts Institute of Technology. Va treballar per a l'ONU a Ginebra, Addis Abeba i Ismailia i tenia fama d'organitzador llest, però va ser responsable de dues greus derrotes. No va ser l'únic responsable, però ocupava un lloc important.

A començament de la dècada dels noranta, Kofi Annan era el responsable del que s'anomenava *peacekeeping*, de les tropes de pau. No va actuar amb encert davant dels crits de socors del seu comandant a Ruanda, on van morir 800.000 tutsis i una bona quantitat d'hutus. No va fer o no podia fer res, com a Srebrenica, on van morir 8.000 bosnians musulmans, un lloc considerat "un port segur" per la

gent de l'ONU. No és fàcil parlar amb Kofi Annan sobre aquestes "importants experiències traumàtiques" (segons Töpfer): "Vam cometre tota mena d'errors, la comunitat internacional va fallar", diu, i té rao. 191 estats de l'ONU demanen constantment i sorollosament justícia, drets humans i pau, però qui vol pagar i enviar tropes? Qui té de debò interès per a conflictes tan llunyans?

Kofi Annan es va casar amb una nigeriana amb la qual té dos fills, Ana i Koko. Actualment viu en una casa de pedra marró a Sutton Place, a Nova York, amb la seva segona esposa, Nane. El diumenge passegen pel Central Park, amb els guardaespalles a distància. El seu despatx de la 38a planta del gratacels blau verdós de l'ONU, al costat de l'East River, està revestit de fusta. L'escriptori està lliure, no hi ha cap ordinador. El secretari general estudia uns expedients.

A l'hivern del 2001, poc després de l'11 de setembre, Kofi Annan va rebre el premi Nobel de la pau i va dir: "Senyo-

Kofi Annan, Robert Mugabe, president de Zimbabwe i Omar Hassan al-Bashir, president del Sudan, en la conferència dels Grans Llacs que es va celebrar el passat novembre.

res i senyors, hem entrat al tercer mil·lenni travessant un portal de foc.”

I ara ha d'anar a Burkina Faso, i després torna a la batalla.

Després de 42 anys a l'ONU, Kofi Annan continua considerant l'Àfrica la seva llar. Fa nou dies que fa un viatge que el porta per Kenya, Tanzània, Egipte, Txad, Eritrea, Sudan, Marroc i Burkina Faso. Passa la majoria del temps a l'avió. A l'Àfrica per la qual viatja hi ha el Kilimanjaro i els Grans Llacs. En aquesta Àfrica hi ha guerres, gent que mor de sida i refugiats que s'arrosseguen pel Sàhara.

Annan és a 8.000 metres d'altitud, i ara, entre Egipte i Burkina Faso, es dirigeix a un banquet en què ha de pronunciar un important discurs en francès. Porta una jaqueta de punt vermella i parla sobre els temes d'aquest viatge.

El ritme lentíssim del Sudan és “frustrant”, diu. El problema principal és que el govern de Khartoum veurien les tropes de pau com a invasors blancs i cristians, “ens adverteix que pot ser un segon Iraq”. Per això la idea de crear un exèrcit africà “no és gens dolenta, però aquest exèrcit necessita l'ajut de la comunitat internacional”.

Però existeix aquesta comunitat internacional? Aquesta idea d'Annan no és el seu gran error? I, si ho és, no pot abandonar-la?

A l'Iraq, diu Annan, la qüestió principal és la seguretat, és clar. Però no n'hi ha prou només amb l'exèrcit: “Sempre cal intentar portar la gent de l'altra banda cap a la nostra.” El 19 d'agost de 2003 van morir a Bagdad 17 persones de l'ONU. Annan sap que, malgrat tot, ha d'enviar-hi reforços. “Ho faré –afirma–, però per motius de seguretat no puc dir quants ni quan”.

Finalment diu que no ha abandonat la idea de la reforma de l'ONU, encara es podria aconseguir que els Estats Units hi col·laboressin: “Han de veure tot el paquet i saber el que es queden.” Es passa tres quarts d'hora llargs parlant dels problemes del seu trist món i, després, comença a parlar amb molt de compte d'ell mateix.

Els atacs des de Washington, explica, arriben “contínuament”, és “molt dur i dolorós veure com se m'ataca, a mi, i a l'organització”. Parla d'una visita a Bush a mitjan desembre i que ha trucat la futura ministra d'Exteriors, Condoleezza Rice. Però, secretari general, no hau-

ria de prendre mesures i separar-se d'aquella gent involucrada en escàndols? “Potser. De vegades. De vegades cal ser actiu. De vegades cal ser brutal i potser mai no ho he estat prou. També es poden aconseguir objectius jugant net i sent correcte. Un líder ha d'anar amb compte i no ha de trepitjar els qui té a sota, però sempre ha d'estar a punt d'actuar.”

Secretari general, quin tipus de líder vol ser? “He après per experiència i per observació. N'hi ha dues escoles. Una és l'escola dels enginyers: actuen amb duresa, agafen el ferro, l'escalfen, el dobleguen, li donen forma i, si no ha quedat bé, el llencen. Això funciona a curt termini. L'altra escola és la dels grangers, que planten un arbre i saben que necessita aire, aigua i la llum del sol. Poden l'arbre, en tenen cura, fan que creixi i creen un entorn que n'afavoreixi el creixement. Això funciona a llarg termini.”

Llavors Bush és l'enginyer i vostè és el granger? “Ja fa estona que hem superat el temps acordat”, diu somrient. I després mira per la finestra i veu la seva terra.

Klaus Brinkbäumer

© *Der Spiegel*

Traducció: David Egea